

DE NOORD-BRABANDER,

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Frans per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN

15 cents de regel

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

EEN WOORD

over het

REGT VAN SUCCESIE

IN DE REGTE LIJN.

Het ontwerp, waarbij ook op de Successie in de regte lijn regten worden uitgeschreven, heeft bij het publiek eenen zeer nadeeligen indruk gemaakt. Dit was te verwachten; en het mag eenigzins bevreemden, dat de Minister van Financien, hetzelfde heeft aangeboden. Immers vooral na het advies van den raad van State, dat ongunstig schijnt geweest te zijn, had men moeten vreezen, dat dusdanig ontwerp zeer impopulair zijn moest.

In het algemeen moet men opmerken, dat eene nieuw in te voeren belasting meertijds impopulair is. Dit is altijd waar. Maar het is zulks meer bijzonder thans. Men heeft reeds zoovele jaren verzoeken om vermindering van belasting op voorwerpen, welke thans daarmede bezwaard zijn; de oude en ook de nieuwe regering hebben zoo dikwerf beloofd door bezuiniging vermindering mogelijk te zullen maken; de belastingen zijn zoo hoog opgevoerd, worden door velen niet zoo veel kommer gedragen, dat het waarlijk niet verwonderen kan, dat deze nieuwe geprojecteerde heffing tegenstand ontmoet. In plaats van vermindering, op de reeds belaste voorwerpen, zal men zich in deze evenzeer bezwaard vinden, en daarenboven nog nieuwe zien daarstellen, welke vroeger van regten vrij waren. Is dit niet eene teleurstelling? Niet eene bittere teleurstelling? En zulks na zoovele jaren kommer en druks, na zoovele opofferingen, gaarne en met liefde aan het vaderland ten offer gebracht? In plaats van vermindering, vermeerdering; wij zeggen het nogmaals, het is eene teleurstelling, welke de voordragt noodwendig daardoor reeds impopulair maken moest.

Men heeft gezegd, dat dewijl iedere nieuwe voordragt dit lot ondergaan moet, zulks geene reden is, om dezelve achter te laten.

Dit is onjuist om deszelfs algemeenheid. Het is waar, dat het zóó met iedere voordragt gaan zal, welke op nieuwe voorwerpen drukt, zonder andere voorwerpen van schatting te bevrijden of ten minste merklijk te verminderen. Maar een ontwerp dat nieuwe voorwerpen belast, om daaruit gelegenheid te vinden, anderen te ontheffen, voor al wanneer die ontwerpen strekken om weelde en overvloed te treffen, ten einde datgene wat den behoeftigen drukt, vrij te stellen, zal altijd welkom wezen.

Men zegge niet, dat het geprojecteerde regt op de successie in de regte lijn zulks doet. Want hoezeer het gedeeltelijk waar is, dat de voordragt slechts gegoeden treft, zeer zeker is het altijd eene nieuwe heffing, welke de vorigen niet doet verminderen, veel minder wegneemt.

Men zal opmerken, dat men daardoor ten minste verhindert, dat de schatting niet vermeerderd wordt, welke op voorwerpen van dagelijksche behoeften drukt, die toch reeds te hoog is opgevoerd.

Wij moeten dit toegeven, als men van de veronderstelling uitgaat, dat voor het oogenblik geene de minste vermindering meer mogelijk, geene meerdere bezuiniging denkbaar is! Als men aanneemt a, dat de budgetten van 1844 en 1845 volstrekt op de hoogte van 70 millioen moeten blijven; ja, dan ja, is het toe te geven. Maar is dit zoo?

Valt er niets meer te bezuinigen? Is dit al wat men doen kan, na ons zoovele jaren met beloften gepaaid te hebben? Waar moet het dan heen?

Het eerste budget dat aan het, uit Noord-Nederland en Belgie, vereenigde Koninkrijk voorgedragen werd, bedroeg slechts ruim 60 millioen. De toenmalige minister van Financien, schreef de hoogte van dat budget toe, aan de moeilijke omstandigheden van het tijdperk; maar beloofde bezuiniging voor volgende jaren. Wat is daarvan geworden? Wat heeft men bezuinigd? Men heeft van jaar tot jaar schulden bij gemaakt, het eene deficit is het andere gevolgd, tot dat men eindelijk op die hoogte gekomen is, dat men, terwijl vroeger een budget van 60 millioen voor Belgie en Noord-Nederland te zamen te hoog bevonden werd, op dit oogenblik op een budget van 70 millioen, voor Noord-Nederland alléén, niets meer te bezuinigen weet. Waar moet dat heen?

Wij moeten bekennen, alvorens verder te gaan, dat het niet de schuld van het huidige ministerie is, dat het Finantie-wezen des rijks bekommering veroorzaakt; het is ook niet aan het ministerie te wijten, dat het huishouden van den staat op kostbare ruime schaal is aangelegd. Het heeft en het Finantie-wezen, en het Staats-huishouden gevonden, in den staat, dien wij betreuren.— Maar is het hare taak niet beide, dat is het eene door het andere te redden? Men behoort te vereenvoudigen, alles, wat voor vereenvoudiging, vatbaar is, zeide het adres der Kamer. Dit is het eenige middel dat het Ministerie overblijft, om het heffen eener nieuwe

belasting onnoodig te maken, en zelfs misschien vermindering der reeds bestaande schattingen toe te laten.

Wij stemmen het gaarne toe, dat die taak eene moeilijke taak is. Wij hebben het meermalen gezegd. Maar indien er niets anders overblijft, dan moet men wel voor de noodzakelijkheid bukken. En wordt het dan niet tijd, dat men dat werk, men noeme het zelfs reuzenwerk, onderneeme. Waar moet het anders heen?

Zoo ooit, dan moet men nu beginnen de bijl aan den wortel te brengen. Wij zijn in vrede, de geschillen met Belgie, hopen wij, dat definitief geregeld zullen zijn. Waarom zoude men uitstellen? Wil men daartoe andere tijden afwachten? Maar waarom? De geschikte gelegenheid is thans daar; men behoort die niet nutteloos te laten voorbijgaan; want den verloren tijd haalt men nooit in. En wie spreekt borg voor de toekomst? Veronderstellen wij slechts dat eene verwickeling in de staatkunde der groote Mogendheden ons op den voet van neutraliteit laat. Hoe kostbaar is dergelijke neutraliteit nog niet, wanneer men die waardig behouden wil en tegen alle voorvallen voorzien zijn? En is zulke verwickeling eene onmogelijkheid? Zij is het vooral minder dan ooit, sinds een nationale rampspoed in Frankrijk, laatstleden jaar, heel Europa ontruste.

Wij herhalen het derhalve, het is nu den tijd van zaaijen, willen wij eenmaal maaijen. Laat het jaar 1843 het begin zijn van die verbeteringen, van die vereenvoudigingen, van die bezuinigingen, welke zoo noodzakelijk zijn, welke alleen eene betere toekomst voorbereiden kunnen. Men leve toch niet bij den dag! Laten wij vooruitzien. Nu is het de tijd, dat men voor de toekomst moet zorgen: wil men niet, dat die toekomst, door nieuwe teleurstellingen, redding onmogelijk maakt.

RUSLAND-

Men schrijft uit St. Petersburg den 17 December: » De heer Kupfer, lid der keizerlijke akademie der wetenschappen van St. Petersburg, die Siberie doorreisde heeft, belast met de zending om magnetische observatoriums, in dat land op te rigten, te onderzoeken, heeft aan de akademie en den minister van het openbaar onderwijs doen weten, dat er op verschillende plaatsen van Siberie, op eene zekere diepte beneden de oppervlakte der onmetelijke uitgestrektheden water gevonden worden die, naar het schijnt, altijd bevroren zouden zijn. De minister heeft terstond eenige bekwame aardrijkskundigen naar Siberie afgezonden, die de onderaardsche wateren zullen onderzoeken, te beginnen met die welke de heer Kupfer in de omstreken van het meer Baikal, in het gouvernement Irkoutsk, ontdekt heeft.

DUITSCHLAND

WEENEN 24 December. De prins Ghika, ex-hospodar van Walachije, is in den loop dezer week alhier aangekomen. De prins zal eenigen tijd binnen onze muren verblijven, en daarna naar Italië vertrekken.

-- Sedert eenen geruimen tijd is geen besluit van het gouvernement zoo toegejuicht, als dat, hetwelk thans genomen is tot voortzetting van den Lombardisch Venitaanschen spoorweg. De verschillende gevoelens, welke de afwijking van opinien onder de deelhebbers had opgewekt, en de wanorde welke in de administratie was ontstaan, had deszelfs hoogsten trap bereikt; het eene gedeelte der deelhebbers, weigerde nieuwe stortingen te doen; het andere gedeelte verklaarde deze laatste van hunne regten als deelhebbers beroofd; de afmaking van den weg scheen zeer onzeker. Het gouvernement heeft deze kwestie opgelost, door eene der nuttigste maatregelen te nemen.

Het heeft aan de bijzondere ondernemingen alle kansen van winst gelaten; de maatschappij zal zoo lang met de werkzaamheden van den weg kunnen bezig zijn, als zij verkiest, en hare middelen het toelaten; het zal haar vrijstaan de administratie van het afgewerkte gedeelte voor zich zelven te behouden of aan den staat af te staan, en eindelijk biedt deze haar van het oogenblik dat zij afstand van hare regten zal doen, de teruggave van alle onkosten die in deszelfs controle gemaakt zijn.

Men kan het groote denkbeeld, niet genoeg bewonderen, dat het gouvernement heeft overgehaald, een besluit te nemen, dat de voleinding dezer groote en nuttige onderneming verzekert, en dat, gelijk wij boven zeiden, met de levendigste erkentelijkheid is toegejuicht geworden.

-- Men meldt uit Posen den 26 December:

» Mgr. de aartsbisschop van Posen en Gnesen, Martin de Dunin, die sedert eenige weken door de geelzucht is aangetast geweest, en wiens toestand sedert acht dagen eene ernstige ongerustheid aan zijne talrijke vrienden veroorzaakte, is dezen maandag in den ouderdom van 69 jaren overleden.

Men herinnert zich nog de edele kracht waarmede Mgr. de aartsbisschop van Posen de belangen van het Katholicismus heeft verdedigd, en de vervolgingen, die hij van de zijde van Wilhelm III, wegens zijne onwankelbare gehechtheid aan den wil van den H. Stoel, geleden heeft. Het Katholiek Duitschland verliest in hem een van deszelfs ijverigste prelaten, en de kerk een harer vastste steunpilaren. De naam van Mgr. Dunin zal in de geschiedenis prijken naast dien van Mgr. den aartsbisschop van Keulen, in wiens 17den hij het geluk had te deelen.

Wij zullen weldra in de gelegenheid zijn eenige omstandigheden mede te deelen over zijnen dood, die ongetwijfeld even stichtend zal zijn geweest als zijn leven.

BERLIJN 29 December. Men verneemt van de Russische grenzen, dat der Pruisische autoriteiten van Lijk bevel gegeven is, voortaan alle uitlevering van deserteurs te weigeren. Het dienaangaande gesloten tractaat met het kabinet van St. Petersburg heeft alzoo opgehouden te bestaan. De Russische deserteurs zullen door de boeren gehuisvest worden, die dezelve als knechts zullen kunnen gebruiken.

Rusland gaat steeds voort met deszelfs grenzen even streng te bewaken als te voren, en het schijnt niet geneigd van haar verbod-stelsel afstand te doen. Intusschen verlaten vele jonge lieden, Russisch Polen om aan de conscriptie te ontkomen. Zij dringen de bosschen in, om de Kosakken te vermijden, zoo bevreesd zijn zij om naar Rusland te worden overgebracht, waar zij gevaar loopen van altijd te moeten blijven, en dus nooit hun vaderland weder te zien.

In weerwil der talrijke piketten van Kosakken, die de grenzen bewaken, gaat de strooperij steeds voort. Er zijn plaatsen waar de stroopers in zoo groote hoeveelheid zijn, dat de kosakken dezelve niet durven aanvallen en gerust laten voorbijgaan.

SPANJE

BARCELONA. De oude schat der charters van de kroon van Aragon en van het prinsdom Catalonië, een geslacht dat voor de oudheidskenners en geschiedkundigen zoo kostbaar was, is door de bouwers die van het fort Montjuich geworpen zijn, geheel en al vernield. Thans bestaat van dit onschatbaar gedenkteken der verloopene eeuwen, niets meer dan de herinnering aan deszelfs bestaan, met de omstandig beschreven inventaris, welke de bibliothecaris Jaan Augustin bij Jaan Philips bij zijne intrede in Barcelona aanbod.

-- ZURBANO. -- Zurbano, anders genaamd Varea, is geboren in een dorp van Rioja. Zijn vader hield eene herberg, welke hij van tijd tot tijd verliet, om de reizigers aan te houden. Zijn oudste zoon, Martin Zurbano, de gunsteling van Espartero, oefende eenigen tijd hetzelfde beroep uit; maar hij verliet hetzelfde weldra, en werd strooper, daar hem dit voordeelijker toescheen; hij bleef zulks verscheidene jaren, en stroomde daaronboven, zoo dikwijls de gelegenheid zich daartoe aanbod, op de koninklijke wegen.

In het jaar 1830, in gezelschap van eenige slechte personen, het huis van zekeren pastoor, die voor zeer rijk doorging, aangevallen en geplunderd hebbende, had hij eene som van twaalf duizend piasters bijeenverzameld. Doch de justitie was tusschen beide gekomen, en Zurbano werd bij vonnis van het koninklijk gerechtshof van Valladolid ter dood veroordeeld. Het gelukte hem echter zich aan de vervolgingen der Justitie te onttrekken.

Hij vlugte naar Portugal. Hij bevond zich nog daar toen de divisie onder kommando van den generaal Rodil dat land binnen kwam, om Don Carlos uit hetzelfde te verdrijven. Zurbano vond, naar het schijnt, gelegenheid om de troepen der koningin eenige dienst te bewijzen; waardoor hij bij de terugkomst van den generaal in Spanje, aan de koninklijke goedertierendheid werd aanbevolen, en eenigen tijd daarna van den burgerlijken gouverneur van Logrono don Pio Pita Pizarro, gratie verkreeg. Zurbano plaatste zich kort daarna aan het hoofd eener troep partijgangers, en stelde zich ter beschikking der generaals van het leger van het Noorden, en bij alle omstandigheden muntte hij uit door zijne wreedheid en buitensporigheden; hij had nog geen militairen rang bekleed, toen Espartero besloten had, hem tot het werktuig zijner verdere voornemens te maken.

Zurbano had openlijk deelgenomen aan de bloedige tooneelen, waarbij de generaal Mendivil in 1838, te Victoria kwam. Maar toen de justitie deze zaak ook nopens hem ging onderzoeken, kwam Espartero tusschen beide, en deed de vervolging staken, terwijl Zurbano hoe langer zoo meer het vertrouwen van den generaal en chef wist te winnen. Van toen af aan, heeft hij niet opgehouden zijne erkentelijkheid aan den regent te betuigen; de bewijzen die hij daarvan heeft gegeven eerst in de zaken van Bilbao, in de maand October 1840, en bij de laatste gebeurtenissen van Barcelona, zijn overbekend.

(*Francis Littéraire.*)

-- *El Corresponsal*, van den 25 December verklaart, dat het besluit van den stedelijken raad van Madrid, waarbij wordt vastgesteld, dat men geene demonstratie en geen feest vieren zal bij de terugkomst van Espartero, het klaarblijkelijkste bewijs is, dat iedereen het bombardement van Barcelona afkeurt, en dat de eenige aanhangers van Espartero en zijne ministers in de hoofdstad, beampten en afhankelijk zijn. De vijanden van Espartero en der progressistische partij verheugen zich, omdat zij alzoo het oogenblik der zegepraalende progressistische opinie zien verschuiven en de verwezenlijking van dezelve onmogelijk maken. Het is te bejammeren, dat al deze lessen die door het volk gegeven worden, aan het gouvernement tot niets dienen.

FRANKRIJK

Het electismus heeft zowel zijne staatkundige als wijsgeerige geschiedenis. De heer *Pierre Leroux* heeft zulks zeer wel opgemerkt, toen hij omtrent den heer *Cousin* zijne openbaringen mededeelde.

Zie hier eene van dezelve, welke wij in de *Revue indépendante* vinden:

Ik heb, zegt de heer *Leroux*, ik heb den heer *Cousin* gekend, als prediker van de oproerigste denkbeelden; ik heb hem gekend als betrokken in den opstand van het *Barbaryisme*; vervolgens heb ik hem gekend als der restauratie toegevoerd.....

» De Julijomwenteling was daar. Ik herinner mij, dat ik gedurende die dagen, den heer *Cousin* het bureau van het dagblad, hetwelk ik met mijnen vriend *Dubois* had opgericht, heb zien binnenkomen. Dien dag, had ik nietstegenstaande de ordonnantien, de *Globe* gedrukt en geteekend. De heer *Cousin* was verontwaardigd. »Gij brengt uwe vrienden in gevaar, zeide hij mij. De restauratie is over vijftig jaren nog noodzakelijk. Wat hij aangaat, ik verklaar, dat het witte yaandel altijd het mijne zal zijn.»

» Een of twee maanden daarna, schreef hij aan het hoofd van een boekdeel zijner vertaling van *Plato*, dat hij een werkelijk deel aan de Julijomwenteling genomen had; hij beroemde zich voor het nageslacht, dat hij zich stoutmoedelijk van den stedelijken raad zijns arrondissements had meester gemaakt, en hij wijdde dat boekdeel aan de gedachtenis van *Farey*, gestorven voor de wetten..... Ziedaar de meesters der staatkunde en de leeraars der jeugd.

— De aanspraak waarmede de Aartsbisschop van Parijs, Mgr. *Affre*, den Koning op *Nieuwjaarsdag* geluk heeft gewenscht, luidt als volgt:

« Sire, wij brengen U de dringendste wenschen voor een leven, dat voor Frankrijk nog diepbaarder en kostelijker geworden is. Wij smeken van God dat Hij aan de zoo dikwijls door Hem beproefde dagen minder beproevingsvolle dagen, lange dagen, dagen van twee geslachten bevoelge..... »

« Dat zij gelukkig mogen zijn, gelukkig voor uwe Doortuchtige Familie, gelukkig voor den Staat, gelukkig voor de Godsdienst. Eenzelvig voor het goede dat gij haar gedaan hebt, dat gij nog wenschen vormen, maar goed wenschen is er wiens vervulling niet tot het heil des Vaderlands moge medewerken. »

« Het behage U, Sire, deze eerbiedige uiting onzer gevoelens en hulde met goedheid aan te nemen. »

Hierop antwoordde de Koning: « Vriend der zoetste vertroosting, welke in het ongeluk dat mij nedergedrukt heeft heb kunnen ontvangen, is deze, dat de lijkstaf van den Zoon, dien ik beweent door de geboden der godsdienst en de algemeene smart der geestelijkheid is omringd geweest. Ik ben gelukkig (bijaldien het mij nog geoorloofd is die uitdrukking te bezigen), deze gelegenheid te hebben om aan de geestelijkheid van Parijs en aan haar waardig hoofd te betuigen hoe gevoelig ik ben voor die vrome verzekeringen, en ik kan niet anders dan mijnen persoon, mijne Familie en Frankrijk, op nieuw uwer geboden aan te bevelen. »

— Men heeft gezegd, dat er kwestie was van den Prins *Lodewijk Napoleon*, te amnestieren, en enige leden van het korps diplomatiek hadden zulks den heer *Guizot* verzocht. Wij vernemen thans, dat deze kwestie in den raad verworpen is. De partij van goedertierendheid werd door de Koningin en de hertogin van *Orleans*, buiten het kabinet, levendig ondersteund. Het is evenwel zeker, dat de meerderheid van den raad zich tegen de amnestie verklaard, en besloten heeft, dat de kwestie, op den feestdag des Koningis in overweging zou worden gegeven. (*Corresp.*)

PARIJS 2 Januarij. Gisteren zijn H. M. de Koningin in ligte souw., HH. KK. HH. de hertogin van *Nemours*, Princesse *Clementine* en Mevrouw

Adelaide, in het wit; beuevens den hertog van Nemours bij de receptie tegenwoordig geweest. Elks gelaat was treurig; bijna alle redevoeringen werden met gebroken stem uitgesproken. Men deed pogingen tot vrolijker stemming maar de gelukwenschen droegen het kenmerk der algemeene smart.

De Koning antwoordde evenwel op al, wat geene betrekking tot zijn ongeluk had, met zijne gewone kracht en tegenwoordigheid van geest; maar als hij zich den 13 Julij herinnerde, kon men even als op dien dag nauwelijks zijne bewogen stem verstaan, de smart eens Vaders overrijpte voor een oogenblik den moed des Konings. De Koningin kalm en waardig, heeft deze lange proef met eene zielekracht doorstaan, welke in de godsdienst alleen te vinden is; van tijd tot tijd echter veegde zij hare tranen weg.

De Kamer der pairs was talrijk; men merkte onder anderen op den generaal Pajol, die aller vriendelijker werd ontvangen. De gedeputeerden ten getalle van 130 hebben herhaalde malen den Koning en zijn gezin met hunne toejuichingen begroet. De redevoering van den President Sauzet was een der merkwaardigste; het is onmogelijk edele gevoelens met meer gevoel en waardigheid uit te drukken. De Heeren Salvandy, Lamartine, Thiers, Odillon Barrot behoorden tot de tegenwoordig zijnde gedeputeerden. Do Koning naderde terstond den Heer Barrot, zoodra hij hem bemerkte. Men gist dat hij hem zal bedankt hebben voor zijne onlangs gedane aanspraak, als president der vereeniging der voormalige kweekelingen van het Koninklijk Collegie van Hendrik IV.

Ten vier ure is het korps diplomatiek door H.H. M.M. ontvangen geworden. De Markies de Brignone Sale, ambassadeur van Sardinië, met de gezant van Oostenrijk heeft den Koning op de gebruikelijke wijze aangesproken. Men merkte bij deze bijeenkomst op, den nuntius van het hof van Rome, en de klédling van prelaat, en den Prins de Ligne, Ambassadeur van den Koning der Belgen.

NEDERLANDEN

's HERTOGENBOSCH 5 Januarij. In eene plegtige zitting van het provinciaal gerechtshof van Noord-Brabant, had Heden de installatie plaats van den Heer Mr. J. L. A. Luyben, wiens benoeming als lid van dat hof door een ieder niet zooveel genoeg is vernomen, door ons met zooveel genoeg bekend gemaakt. De president, vice-president, alle de leden, de advocaat generaal, de griffier en twee substituut-griffiers van hetzelfde hof, namen daaraan deel; de voorzitter en onderscheidene leden der arrondissements-regtbank, de substituut-officier, voorts alle de advocaten en procureurs waren tegenwoordig. De advocaat-generaal verzocht voorlezing van het besluit van benoeming. Daarna werd het nieuw benoemd lid door den jongsten raadsheer en den griffier binnengeleid, en nam zitting. De advocaat generaal nam daarop requisitoir tot voorlezing van het proces verbaal van beëdiging van Mr. Luyben voor den hoogen raad. Na die voorlezing vroeg ZijnEd. Gr. Achtb. het woord, betuigde, mede uit naam van den Heer Procureur-Generaal, met hoe veel genoeg, Zr. Ms. voorbedoeld besluit bij het Openbaar Ministerie ontvangen was; verklaarde zich bescheidenheidshalve te willen onthouden van alle lofspraak over het nieuw benoemd lid, zooveel ouder van leeftijd, zooveel ouder daarenboven in beoefening van het regt, en achtte die taak beter passende en beter toevertrouwd aan hen, die Mr. Luyben van den beginne van zijne loopbaan hadden kunnen kennen en beoordeelen; Zijn Ed. Gr. Achtb. gevoelde zich eerder geroepen eenige oogenblikken te wijden aan de nagedachtenis van den zoo vroegtijdig door den dood ontrukten Jhr. Mr. de la Court, met wien vriendschap hem van af de jongelingschap nauw verbonden had, en wettelijk de verdienstelijke loopbaan van den overledene, zijne goede begaafdheden, zijne onvermoeide werkzaamheid, zijne kunde en

regtskennis, zijne ijverige en naauwgezette pligt-betrachting. De waardige voorzitter van het hof voorts het woord opnemende, gaf ook in korte bewoordingen eenen verdienden lof aan Jhr. Mr. de la Court, en begroette daarna den nieuwbenoemden Raadsheer, hem gelukwenshende met de drievoudige keuze op hem gevallen bij het opmaken der aanbevelingslijst, bij de voordragt van de Provinciale Staten, op welke beiden hij de eerste plaats bekleed had, en bij 's Konings benoeming; ZijnEd. Gr. Achtb. voorspelde der justitie alle goeds van die benoeming, voorafgegaan door een drie en dertigjarige regstpraktijk, van den beginne tot het einde gekenmerkt door grondige kennis, gemoedelijkheid en naauwgezetheid in behandeling van zaken, zuiverheid van regtsbeginselen, en door algemeen vertrouwen en hoogachting omgeven.

De heer Luyben erlangde daarna het woord. Zijn Ed. G. A. betuigde zijnen dank voor de vereerende aanbeveling hem te beurt gevallen; van wege het Hof, hetwelk hem reeds vroeger tot Deken der Advok. benoemd had; dankbaar voor den lof hem toegezwaaid, mogt hij dien niet aannemen, doch hoopte door ijverige betrachtting der hoogst gewichtige en veelvuldige pligten aan zijne nieuwe betrekking verbonden, de achting zijner ambtgenoten te verwerven, en wenschte niets levendiger dan met hunne hulp en voorlichting iets bij te dragen tot eene goede regtsbe-deeling. Zijn Ed. Gr. Achtb. wendde zich voorts tot Heeren Advokaten, zeide hen een hartelijk vaarwel, dankte hen voor de genegenheid en achting hem onder zijne ambtbroeders te beurt gevallen, betuigde de hooge achting welke hij steeds aan de orde der Advokaten, wier moeilijke maar gewichtige roeping hij op prijs stelde, zou blijven toedragen; tot het hoofd dier orde gestaan te hebben, zou Zijn Ed. Gr. Achtb. zich steeds tot eer blijven rekenen, en hem de genoeglijkste herinnering zijn. Ook Heeren Procureurs zeide Zijn Ed. Gr. onder dankbetuigen voor hunne welwillendheid zijnwaards, een vriendschappelijk vaarwel. -- De Voorzitter verklaarde de zitting opgeheven, en noodigde de regterlijke Ambtenaren Advokaten en Procureurs ter zijner kamer, alwaar eenige ver-versching gereed was.

Gaarne hadden wij een vollediger verslag gegeven der drie naar den aard der plegtigheid zoo gepaste toespraken, doch wij moeten ons bepalen tot de mededeeling van het hoofdzakelijke wat ons geheugen daarvan bewaard heeft.

's GRAVENHAGE den 3 Januarij.

Men schrijft uit West-Zaandam van den 2 dezer:

» Sedert eenigen tijd had men, bij den kerk-toren alhier, die, ofschoon voor verscheidene eeuwen gesticht, het voorkomen had van eene wenschelijke hechtheid op te leveren, eene ontzetting waargenomen, welke aan niets anders, dan aan eene afwijking der grondvesten konde worden toegeschreven. Men heeft getracht daarin dadelijk, en zoo goed mogelijk, te voorzien; doch dit heeft niet belet, dat deze toren gisteren in den vroegen ochtend, omstreeks half zes ure, voorover is gevallen: en een huis, met man, vrouw, vijf kinderen en eenen knecht daarin, heeft verpletterd. -- De kerk heeft bij dit treurig onheil, weinig geleden. doch het armhuis schijnt nog al beschadigd te zijn geworden.

's GRAVENHAGE den 4den Januarij.

Heden heeft alhier de aanbesteding paats gehad van het stichten van een gebouw, tot plaatsing van het stoomwerktuig de Leeuwwater aan de Kaag onder Warmond, bestemd voor de droogmaking van het Haarlemmermeer. Dit werk is aangenomen door C. de Laat te Gorinchem, voor de som van f 161,000.

-- Het getal der studenten aan de hoogeschool te Leiden is, volgens den *Studenten-Almanak* van dit jaar, als volgt: in de wis- en natuurkunde 9; in de letteren 26; in de geneeskunde 140; in de regten 228; in de godgeleerdheid 84; te zamen 437. Bovendien zijn van de Athenæa en elders in de rol der hoogeschool ingeschreven 122 studenten, als: 1 in de wis- en natuurkunde; 10 in de letteren; 40 in de geneeskunde; 44 in de regten; 21 in de godgeleerdheid. Dus aan die hoogeschool ingeschreven 600 studenten.

Mengelwerk.

TWEDE LES

AAN FRANS.

Lieve Frans, daar gij met bevallige trots en vooral met een gretig oor mijne eerste les hebt aangehoord, kom ik U met eene tweede verrassen. Vader Anonim -- want hij gaf u zeker het denkbeeld van het Roomsche uurwerk op -- heeft u wel willen zeggen, wat de Roomschen zijn, maar niet, wat de Protestanten zijn. Zijt Gij niet verwonderd, dat vader u niet eerst u zelve heeft leeren kennen? Het ken u zelve, was reeds bij de ouden een spreekwoord, en alle gezonde Zedemesters schrijven voor, eerst zich zelve te leeren betrachten, -- Niet waar? als moeder niets anders deed dan in eens anders huishouden rondsuffelen, zij zoude geene getrouwe bezorgster van haar eigen gezin wezen. Even zoo, zoude men zeggen, is het met den mensch, in een godsdienstig opzigt beschouwd. Daar Fransje, uwe verwondering zal ophouden, als ik U zeg, dat de Protestanten gemakkelijker kunnen zeggen, wat zij niet zijn, dan wat zij zijn. Zij protesteren wel tegen hetgene, dat is; maar er ontstaat hetgene niet is -- de zuivere negatie; zij protesteren wel tegen de waarheid; maar hieruit ontstaat slechts afzijn der waarheid. Zoo kan iemand zeggen, wat uws vaders huis is; maar nadat hij hetzelfde ten gronde zoude verwoest hebben; zoude hij dan nog een' stelligen naam er aan kunnen geven?

De protestanten, hunnen naam getrouw, dalen, al protesterende, langs eene natuurlijke lijn, naar mata zij de waarheden weg protesteren, eindelijk schrik niet, mijn kind -- in den afzigtelijken afgrond, waar de ongodisterij, dat monster van Spinoza, voor het altaar van het niet ligt te ronken.

Maar, Fransje, komen wij weer tot ons uurwerk, dan zult Ge mij beter begrijpen. Gij moest vader eens naar het Protestantsche uurwerk vragen; doch ik hoop, dat Ge beteren troost zult ontvangen, dan Jantje, een knaap van uwe jaren, die de vergelijking van uw Roomsche uurwerk gelezen hebbende, deswege met zijnen Protestantschen Vader in gesprek trad; ik wil u dat gesprek mededeelen.

J. Vader, maar waar is ons groot Protestantsch uurwerk?

V. Foei, jongen! dat uurwerk is alleen goed voor de Roomschen, die geen horlogie mogen dragen; wij hebben ieder ons horlogie op zak.

J. Maar zijn die horlogie's allen goed, Vader?

V. Het eene is beter, dan het andere; doch ieder gaat slechts te werk naar het uur, dat zijn horlogie hem aanwijst.

J. Maar, Vader, dat moet in de Protestantsche Kerk verwarring brengen.

V. Protestantsche Kerk? ieder is bij ons eene Kerk op zich zelve; wij toch zijn geroepen tot de vrijheid; wij staan in de vrijheid.

J. Vader, wij hebben dan ook geene ketting, die zich om de tron der wereld windt, zoo als in het Roomsche uurwerk?

V. Zeker niet, Jantje; door eene ketting laten Roomsche slaven zich binden; doch onze voorvaderen hebben door het geweld van een tachtigjarigen strijd, die ketting verbroken; en sinds is alle zieldwaag heen. Ieder gelooft, wat hij wil; loochent, wat hij wil; doet, wat hij wil, en hem gehoorzaamt, al wie wil.

J. Wij hebben dan ook geen hoofd van een uurwerk, geen Paus? of geene raderen -- Bisschoppen -- of geene wijzers -- Pastora?

V. Foei; wie leert u dat leelijk woord van Paus. De Paus is de Antichrist, of ten minste zijn voorlooper; de overigen zijne handlangers en slaven, die moeten lagchen, als de Paus lacht; grijzen, als de Paus grijnst, en die de gewetens des volks drukken onder eene stelselmatige leering.

J. Maar bij op den 2 als Dorothea A. voor mij catechiseert of preekt, moet ik dan niet luisteren en gehoorzamen?

V. Jongen, ge vraagt zoo veel; ik zeg u alles niet gaarne, maar kom aan; ik zal het maar niet verbergen. Als Domin A. voor u catechiseert of spreekt, kunt ge luisteren of niet luisteren; gehoorzamen of niet gehoorzamen naar verkiezing. Doch niet luisteren, en niet gehoorzamen is meer volgens de letter van het zuivere protestantisme. De vrije protestant gehoorzaamt slechts aan zijne rede, die aan den Bijbel gebiedt. Hij aanbidt in geest en waarheid?

J. Maar, Vader, wat is waarheid?
V. Ach! jongen, wat zijt ge lastig; ik weet, wat voor mij waarheid is; maar voor u, weet ik dit niet. Lees hiervoor den Bijbel.

J. Maar, Vader, dat is zoo een groot boek: ik versta er nog geen letter van. En ik zou jaren noodig hebben, omdat altemaal na te gaan; en dan begrijp ik nog niet, hoe ik dat alles zoude verstaan door mij zelven, want als ik een uitlegger zou raadplegen, zoude het alweer niet meer de Bijbel alleen wezen. En ik moet intusschen eene affaire leeren ook al; het bijbellezen is toch geene kostwinning. Maar, Vader, à propos, de jongens uit onze buurt, die niet eens leeren lezen; hoe zullen die met den Bijbel leeren omgaan? En hoe doet het onze min, die geene A. uit B kent.

V. Ach! jongen! wat raast Gij?
J. Ja Vader, ik zie zoo tegen dat bijbellezen op, dat ik haast zoude wenschen wijzers te hebben gelijk de Roomschen.

V. Foei, dan, jongen! Ge zult nog paapach worden; en dan zoudt ge het geraden hebben? Dan moet ge gelooven, niet, wat gij wilt; maar hetgeen de Roomsche Kerk wil: en nog erger: dan moet ge leven, niet zoo als gij wilt, maar zoo als de voorschriften der Roomsche Kerk willen: dan moet ge gaarne bidden en vasten, dat ge er stijf en lam van wordt. Zie dat zal plezierig wezen!

J. Maar, Vader, kunnen wij altijd onzen eigen wil volgende, ook Gods wil volbrengen, en zalig worden?

V. Waarom niet? Ik zal het u bijbelsch bewijzen. Ik geloof wat ik wil; want ik lees in den bijbel dat Christus mij heeft begiftigd met de vrijheid; en bij gevolg doe ik ook wat ik wil. Ik aanbid in geest en in waarheid; dat is, met het hart alleen. O Jantje dat bidden is zoo gemakkelijk, als men eens dat kunstje kent. Ik bid altijd, en ik lij er waarachtig niets mee. Die lange omhaal van woorden, die verschillende herhalingen van gebeden zijn louter pharizeers-streken. -- Voor mijne zonden -- hoewel het zeer bijbelsch is, dat er geene zonden meer bestaan -- is Christus het zoenoffer geworden; dus die zijn reeds voor-slags vergeven. En vasten! lieve Jan! welk een bijgeloof! Ik lees duidelijk in den bijbel, dat, hetgene langs den mond ingaat, het hart toch niet besmet. Ik heb eens gevast, ja, voor den Koning! Dat was me een kostje! nooit van mijn leven is mijne maag zoo gederangeerd geweest; nooit heb ik zoo dikwijls op mijn horologie gezien, als dien voormiddag. Verstaat ge nu, dat ge die treurige Roomsche wijzers wel kunt missen? Begrijpt ge nu, waarom de protestanten maar niets anders doen, dan roepen: du Bijbel! de Bijbel alleen! niets dan de Bijbel!

J. Vader, kan ik dan, hoe klein en ongeoeffend ik ook ben, mij den Bijbel gaan verklaren?

V. Zeker ja, doe maar aan, Jan! Er zijn zoo-vele Bijbellezers, die er geen bit of baf van verstaan, en die toch het hunne er uit weten te halen. Tracht u zelven eene overtuiging te maken, welkdanige dan ook; en laat zeer bijbelmatig alle voorlezers en Dominés loopen. --

J. Maar, Vader ik ben bang met mijnen Bijbel alleen? Was toch een uurwerk niet beter?

V. Ach, kom! alweer dat paapach ding! Zwijg er voort over! Ga spoedig naar bed, en droom maar niet over het Roomsche uurwerk.

Frans, hiermee sluit ik. Overweeg dit leze eens rijpelijk, en vraag u in gemoede af -- want ja, ook een kind kan het begrijpen -- waaraan gij den voorrang moet geven, of aan den Bijbel zonder wijzers, of aan het Roomsche uurwerk. Fransje: denk en herdenk; want eens zal voor u de waarheid!

ADVERTENTIEN.

ONDERTROUW
H. NIEUWENHUYZEN.
en
C. DE GRUYTER.
HERTOGENBOSCH, 30 December.
Eenige kennisgeving.

Heden nacht overleed, na eene ongesteldheid van 3 weken en voorzien van de laatste H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, in den ouderdom van ruim 75 jaren, mijn Waarde en dierbare Echtgenoot, de WelEdel Gestrenge Heer NICOLAUS VAN GRIENSVEN, Oud-Lid der Algemeene Rekenkamer.

De Wed. R. E. VAN GRIENSVEN.
Geb. BERNTZ.
's Gravenhage,
den 4 Januarij 1843.

In een huishouden waarin vier dienstboden zijn en bij Breda, wordt tegen 1. Februarij of 1. Mei aanstaande verlangd, eene KEUKENMEID, die de Keuken goed verstaat. -- Brieven, franco, onder de Letter A. bij den Uitgever dezes, D. A. A DE ROOIJ, te 's Bosch.

MM. LES EDITEURS DES COURS COMPLETS D'ECRITURE SAINTE ET DE THEOLOGIE donnent avis aux Catholiques Hollandais que l'on peut souscrire à toutes leurs publications, sans en excepter une seule, et notamment aux volumes complémentaires des dits cours, chez MM. VERHOEVEN FRÈRES à Bois-le-Duc.

Mignac
Paris, ce 20 Decembre 1842.

Namens de Uitgevers der ENCYCLOPÉDIE CATHOLIQUE, verzoeken wij H. H. Intekenaren op dat werk, die alle de tot heden uitgekoonen afleveringen nog niet mogten ontvangen hebben, ons daaryan opgave te doen, zullende wij, als daarmede speciaal belast, onmiddellijk de toezending der afleveringen, welke reeds tot 38 gevorderd zijn, bewerkstelligten.

Gebrs. Verhoeven,
's Bosch 2 Januarij 1843.

Voor het Rijk.
Departement van Financien.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN ENZ.

Openbare VERKOOPING.

DE AGENT VAN HET DOMEIN, te 'sHERTOGENBOSCH, zal, als daartoe gemachtigd, op Woensdag den 25 Januarij 1843, des voormiddags, ten acht ure, ten Huize van A. DE BRUYN, Veerman te Ravensteyn, ten overstaan van den Heer Burgemeester aldaar.

- VERKOOPEN
- 59 KANADASCHE POPULIEREN, verdeeld in 29 Kavelen.
  - 10 Slagen HAIR van WILLIGEN KNOTEN.
  - 9 dito dito van EIKEN KNOTEN; en
  - 2 Kavelen ELZEN SCHAARHOUT.

Alles staande op de zoogenaamde Contr' Eschep van Ravensteyn.
Alle verdere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Ondergeteekendenn Agent van het Domein.

De Agent van het Domein voornoemd,
H. W. VAN GRASVELD.

's Hertogenbosch,
den 29 December 1842.

N. B. De zoogenaamde Ongelden 10 Cents van elken Gulden moeten dadelijk bij elken Koop worden voldaan.

De WelEd. heer A. L. B. BOTS, Heer van Lieshout, zal aldaar, op een half uur afstands der Z. W. Vaart, door den Notaris VAN KEMENADE doen verkoopen, Maandag 16 Januarij 1843 's morgens, tien ure.
Circa 100 zware EIKEN BOOMEN.

De Notaris, D. E. J. O. N. G., zal op Vrijdag den 13 Januarij 1843, des middags ten 12 ure, voor Heer. de Wed. MARGGRAFF, verkoopen: 100 extra zware MASTBOOMEN, wijders WIL: LIGEN, BERKEN en andere BOOMEN, allen staande te Olland onder St. Oedenrode, nabij de Dommel, te bevragen bij PIET. VAN LEENT aldaar.

W. H. U. I. S. M. A. N. S., Notaris te Eindhoven, zal voor den Heer J. M. FRENKEN c.s., te Stratum bij Eindhoven, in het Logement den Roskam, op den 16 Januarij 1843, voorloopig in het openbaar te koop aanbieden, en 14 dagen later finaal verkoopen, telkens des namiddags om 5 ure:

Eene kapitale HUIZINGE, gemeld Logement den Roskam, bevattende verschillende BOVEN en BENEDENKAMERS, VERTREKKEN, KELDERS, PAKHUIS, OPVAART, OPEN PLAATS, STALLINGEN, SCHUUR, KARHUIS, BERGPLAATS en TUIN; gunstig gelegen voor LOGEMENT, AFSPANNING, als anderszins, op het schoonste gedeelte van Stratum, in sectie A, Nos. 539, 540 en 541; groot te zamen 31 roeden, 90 ellen. Hetwelk zoo in gedeelten als in massa zal worden te koop gesteld, en voor het grootste gedeelte binnen 14 dagen na de finale verkooping in gebruik kan worden aanvaard. Zullende den INBOEDEEL, en al wat tot gemeld Logement behoort, op den 16 en 30 Februarij 1843, en volgende dagen, in het openbaar worden verkocht, Nadere informatien te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris,

Grainmarkt van 's HERTOGENBOSCH.

Maandag, Dingsdag en Woensdag, 2, 3 en 4 Januarij 1843.
TARWE gewone Meijerische / 8,00 a / 9,50 verkocht.
ROGGE was geamiceerd, le kwaliteit / 7,25 a / 7,50, mindere / 6,90 a / 7,15.
BOEKWIT puits / 6,15, mindere / 5,65 a / 6,00 geringe / 5,25.
HAVER le kwaliteit geen ter markt, lige soort heeft / 2,35 a / 2,50 opgebracht.

OP LEVERING VERMOCHT.

Hoogere Meijerische Rogge, wegende 73 Nederl. ponden het mud / 7,50.
Berkweit van 65 ponden / 185 het last, bij partij.
Meijerische Groen Erwten op de haak / 9,00 het mud.
Geldersche Haver goede kwaliteit 6 centen per Nederl. pond.
Het in dit Dagblad van den 28 December II., No. 153, bedoelde hoogland van Kleefsche Tarwe, is die Tarwe, welke mede den eersten rang bekledt in de voornaamste Steden van ons Vaderland, zoo als Amsterdam en Rotterdam, al waar uit verschillende Koningrijken vele soorten van Tarwe worden aangevoerd, en voor welke dus ook hoogere prijzen bedongen wordt.
Bovengenoemde Tarwe is boven alle andere soorten verre weg te prefereren, als zijnde aangenamer van smaak, lijner van bast, zwaarder in gewigt, aanzienlijker van kal en leverend eene groote hoeveelheid bloem op; ook is hij, gebakken wordende sponsiener, hetwelk voor de sijn wittebrood bakkerij, als van groot belang kan aangemerkt worden, waardoor deselve door de Bakkers tot instandhouding hunner affaire, ook met vrucht gebruikt wordt. De Tarwe welke op het daartoe geschikt land, te Schijdel of andere plaatsen in de Meijerij, wordt geteeld, die voor het le jaar van Kleefsche is uitgenasid, bezit nagenoeg dezelfde goede hoedanigheid, zoo in smaak, bloem en gewigt, maar indien men daarmede niet jaarlijks voortgaat, en men zaait het ander jaar Tarwe, welke ofschoon van Kleefschen oorsprong zijnde, doch in de Meijerij gewonnen is, dan verliest hij weldra gedeeltelijk zijne waarde, en indien men daarmede het tweede en derde jaar blijft continueren, vervalt hij tot denzelfde hoedanigheid als die welke van gewone Meijerische Tarwe is uitgenasid en wordt alzoo wederom geheel en al voor de sijn wittebrood bakkerij ongeschikt waardoor hij PLUS MIKUS eene mindere waarde van / 1,00 a / 1,50 per voet mud indogaat. Wil men dus Tarwe teelen, in alle opzichten gelijk aan de Kleefsche, dan zal men ieder jaar op nieuw van die Tarwe moeten zaaien, en de uitkomst zal doen zien, dat men Tarwe verkrijgt, even zoo geschikt voor de sijn wittebroodbakkerij, als die, welke registreers van Hoogland van Kleef afkomstig is, en waarvan de Bakkers zich in dit Gewest, tegen betaling van hoogere prijzen, met graagte zullen bedienen.

grainmarkt.

Amsterdam van Woensdag 4 Januarij 1843.
Tarwe zonder handel.
Rogge bij vorige prijzen; 121 p. / 182; 117 p. Fris. / 173; 118 p. dit / 178; 116; 117 p. Brod. / 160; 161, 165.
Koolzaad prijsh.: Deensch 50, p. vl. Vriesch 58 a 59 p. vl. op 9 vat in Oct. 51 p. vl.
Lijnzaad slag; 113 p. Poolsch / 265.
Raapolie dadelijk wilget, op levering ruim prijshoudend; p. Grw. / 37; Vlieg. / 35 a 36; Het / 36; Sept., Oct. en Nov. / 36 a 37.
Lijnolie p. Grw. / 33; Vlieg. / 32, Heinegolie per Grw. / 34; Vlieg. / 34.

Bosch, D. A. A. DE ROOY.